

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา” ในการศึกษาเรื่องนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลได้จากแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น ๕ ตอน ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ ๒ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔.๒ การเปรียบเทียบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔.๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔.๔ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	หมายถึง	ประชากร
μ	หมายถึง	ค่าคะแนนเฉลี่ย
σ	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
F	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
P	หมายถึง	ความน่าจะเป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
df	หมายถึง	ชั้นของความเป็นอิสระ
SS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. อายุ		

๒.๑ ๓๑-๔๐ ปี	๒	๓.๓
๒.๒ ๔๑-๕๐ ปี	๑๕	๒๔.๖
๒.๓ ๕๑-๖๐ ปี	๑๕	๒๔.๖
๒.๔ ๖๑ ปีขึ้นไป	๒๙	๔๗.๕
รวม	๖๑	๑๐๐.๐
๒. ระดับการศึกษา		
๓.๑ ต่ำกว่าปริญญาตรี	๕๕	๙๐.๒
๓.๒ ปริญญาตรี	๔	๖.๖
๓.๓ ปริญญาโท	๒	๓.๓
รวม	๖๑	๑๐๐.๐
๓. ประสบการณ์ทำงาน		
๔.๑ น้อยกว่า ๑ ปี	๗	๑๑.๕
๔.๒ ๑-๕ ปี	๙	๑๔.๘
๔.๓ ๖-๙ ปี	๒๕	๔๑.๐
๔.๔ ๑๐ ปีขึ้นไป	๒๐	๓๒.๘
รวม	๖๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ด้านเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ ๖๑ ปี ขึ้นไป (ร้อยละ ๔๗.๕) รองลงมาคืออายุ ๔๑ - ๕๐ ปี และ ๕๑ - ๖๐ (ร้อยละ ๒๔.๖) อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี (ร้อยละ ๓.๓) ด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ ๙๐.๒) รองลงมาคือระดับปริญญาตรี (ร้อยละ ๖.๖) ปริญญาโท (ร้อยละ ๓.๓) ด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์ทำงาน ๖-๙ ปี (ร้อยละ ๔๑.๐) รองลงมาคือ มีประสบการณ์ทำงาน ๑๐ ปี ขึ้นไป (ร้อยละ ๓๒.๘) มีประสบการณ์ทำงาน ๑-๕ (ร้อยละ ๑๔.๘) ประสบการณ์ทำงาน ๑-๕ (ร้อยละ ๑๑.๕)

ตอนที่ ๒ การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร ด้านสื่อ และด้านผู้รับสาร

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์	N = ๖๑		
	μ	σ	ระดับ
๑. ด้านผู้ส่งสาร	๓.๘๒	๐.๗๖๔	มาก
๒. ด้านสาร	๓.๘๓	๐.๗๙๔	มาก
๓. ด้านสื่อ	๓.๑๖	๐.๘๘๕	ปานกลาง
๔. ด้านผู้รับสาร	๓.๖๖	๐.๘๖๗	มาก

รวมเฉลี่ย	๓.๖๒	๐.๗๔๓	มาก
-----------	------	-------	-----

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผลวิเคราะห์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับหนึ่ง ด้านสาร ($\mu = 3.83$) อันดับสอง ด้านผู้ส่งสาร ($\mu = 3.82$) อันดับสาม ด้านผู้รับสาร ($\mu = 3.66$) และอันดับสี่ ด้านสื่อ ($\mu = 3.16$)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านผู้ส่งสาร

ด้านผู้ส่งสาร	N = ๖๑		
	μ	σ	ระดับ
๑. มีความน่าเลื่อมใส	๓.๙๒	๐.๙๑๘	มาก
๒. มีความน่าเชื่อถือ	๔.๐๐	๐.๙๓๑	มาก
๓. มีความประพฤติดีหรือมีพฤติกรรมที่ดี	๓.๙๒	๐.๙๑๘	มาก
๔. มีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน	๓.๗๒	๐.๘๗๘	มาก
๕. มีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสมกับบทบาท	๓.๖๒	๐.๘๗๙	มาก
๖. มีภูมิความรู้ที่น่าเชื่อถือ	๓.๕๖	๐.๙๐๔	มาก
๗. สามารถถ่ายทอดเนื้อหาที่เทศน์ได้อย่างแจ่มแจ้ง	๓.๗๐	๐.๘๖๓	มาก
๘. แสดงธรรมที่มีเนื้อหายากให้เข้าใจได้ง่าย	๓.๖๔	๐.๘๗๖	มาก
๙. แสดงธรรมไม่เห็นแก่ลาภสักการะ	๓.๙๓	๑.๐๖๓	มาก
๑๐. แสดงธรรมไม่เสียดสีผู้อื่น	๔.๑๘	๑.๐๕๗	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๘๒	๐.๗๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผลวิเคราะห์ระดับของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านผู้ส่งสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่ง ข้อคำถามที่ ๑๐ “แสดงธรรมไม่เสียดสีผู้อื่น” ($\mu=4.18$) อันดับสอง ข้อคำถามที่ ๒ “มีความน่าเชื่อถือ” ($\mu=4.00$) อันดับสาม ข้อคำถามที่ ๙ “แสดงธรรมไม่เห็นแก่ลาภสักการะ” ($\mu=3.93$)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสาร

ด้านสาร	N = ๖๑		
	μ	σ	ระดับ
๑๑.เลือกหัวข้อธรรมที่เหมาะสมกับผู้ฟัง	4.00	0.531	มาก
๑๒.เลือกหัวข้อธรรมที่ฟังแล้วจรรโลงใจ	3.80	0.546	มาก
๑๓.สอนโดยมีการยกตัวอย่างอุปมาอุปมัยประกอบ	3.75	0.578	มาก
๑๔.เลือกหัวข้อธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน	3.72	1.002	มาก
รวมเฉลี่ย	3.83	0.794	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผลวิเคราะห์ระดับของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่ง ข้อคำถามที่ ๑๑ “เลือกหัวข้อธรรมที่เหมาะสมกับผู้ฟัง ” ($\mu=4.00$) อันดับสอง ข้อคำถามที่ ๑๒ “เลือกหัวข้อธรรมที่ฟังแล้วจรรโลงใจ ” ($\mu=3.80$) และอันดับสาม ข้อคำถามที่ ๑๓ “สอนโดยมีการยกตัวอย่างอุปมาอุปมัยประกอบ” ($\mu=3.75$)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสื่อ

ด้านสื่อ	N = ๖๑		
	μ	σ	ระดับ

๑๕.มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการเทศน์	๓.๒๐	๑.๐๔๖	ปานกลาง
๑๖.มีการเลือกใช้สื่อสมัยใหม่ประกอบการเทศน์	๓.๐๘	๐.๙๘๘	ปานกลาง
๑๗.มีการใช้สื่อบุคคลประกอบการเทศน์	๓.๒๑	๐.๙๕๑	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	๓.๑๖	๐.๘๘๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผลวิเคราะห์ระดับของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่ง ข้อคำถามที่ ๑๗ “มีการใช้สื่อบุคคลประกอบการเทศน์” ($\mu= 3.21$) อันดับสอง ข้อคำถามที่ ๑๕ “มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการเทศน์” ($\mu= 3.20$) และอันดับสาม ข้อคำถามที่ ๑๖ “มีการเลือกใช้สื่อสมัยใหม่ประกอบการเทศน์” ($\mu=3.08$)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านผู้รับสาร

ด้านผู้รับสาร	N = ๖๑		
	μ	σ	ระดับ
๑๘.ศึกษาผู้ฟังก่อนรับนิมนต์เทศน์	๓.๗๒	๑.๐๕๑	มาก
๑๙.มีการเลือกใช้หัวข้อธรรมที่เหมาะสมกับวัยผู้ฟัง	๓.๘๐	๑.๐๑๔	มาก
๒๐.ใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้ฟัง	๓.๕๔	๐.๙๕๙	มาก
๒๑.ใช้สื่อที่ผู้ฟังคุ้นเคย	๓.๕๙	๐.๙๒๐	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๖๖	๐.๘๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผลวิเคราะห์ระดับของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านผู้รับสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu= 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่ง ข้อคำถามที่ ๑๙ “มีการเลือกใช้หัวข้อธรรมที่เหมาะสมกับวัยผู้ฟัง” ($\mu=3.80$) อันดับสอง ข้อคำถามที่ ๑๘ “ศึกษาผู้ฟังก่อนรับนิมนต์เทศน์” ($\mu= 3.72$) และอันดับสาม ข้อคำถามที่ ๒๑ “ใช้สื่อที่ผู้ฟังคุ้นเคย” ($\mu=3.59$)

๔.๒ การเปรียบเทียบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

เปรียบเทียบโดยใช้สถิติ f-Test ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ความมีนัยสำคัญที่ระดับไม่เกิน ๐.๐๕

สมมุติฐานที่ ๑ พระสังฆาธิการในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีอายุต่างกันมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ เปรียบเทียบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ

บทบาทการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	p
ด้านผู้ส่งสาร	ระหว่างกลุ่ม	๕.๖๑๐	๓	๑.๘๗๐	๓.๖๒๗*	๐.๐๑๘
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๓๘๖	๕๗	๐.๕๑๖		
	รวม	๓๔.๙๙๖	๖๐			
ด้านสาร	ระหว่างกลุ่ม	๕.๒๗๗	๓	๑.๗๕๙	๓.๐๘๑*	๐.๐๓๔
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๕๔๐	๕๗	๐.๕๗๑		
	รวม	๓๗.๘๑๘	๖๐			
ด้านสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๐๙	๓	๐.๒๐๓	๐.๒๔๙	๐.๘๖๑
	ภายในกลุ่ม	๔๖.๔๑๘	๕๗	๐.๘๑๔		
	รวม	๔๗.๐๒๗	๖๐			
ด้านผู้รับสาร	ระหว่างกลุ่ม	๕.๗๗๓	๓	๑.๙๒๔	๒.๗๘๘*	๐.๐๔๙
	ภายในกลุ่ม	๓๙.๓๓๘	๕๗	๐.๖๙๐		
	รวม	๔๕.๑๑๑	๖๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๗๐	๓	๑.๑๙๐	๒.๒๙๕	๐.๐๘๗
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๕๕๖	๕๗	๐.๕๑๙		
	รวม	๓๓.๑๒๖	๖๐			

*p < ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร และด้านผู้รับสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ยกเว้นด้านสื่อ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร และด้านผู้รับสาร เป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe') รายละเอียดตามตาราง ๔.๗-๔.๙

ตารางที่ ๔.๘ เปรียบเทียบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ด้านผู้ส่งสาร เป็นรายคู่

อายุ	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑-๖๐ ปี	๖๑ ปีขึ้นไป
	($\mu = ๒.๗๕$)	($\mu = ๓.๔๙$)	($\mu = ๓.๘๓$)	($\mu = ๔.๐๖$)
๓๑-๔๐ ปี ($\mu = ๒.๗๕$)	-	-๐.๗๔	-๑.๐๘	-๑.๓๑
๔๑-๕๐ ปี ($\mu = ๓.๔๙$)	-	-	-๐.๓๕	-๐.๕๗
๕๑-๖๐ ปี ($\mu = ๓.๘๓$)	-	-	-	-๐.๒๓
๖๑ ปีขึ้นไป ($\mu = ๔.๐๖$)	-	-	-	-

* $p < ๐.๐๕$

จากตารางที่ ๔.๘ ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ด้านผู้ส่งสาร เป็นรายคู่ เป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๙ เปรียบเทียบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ด้านสาร เป็นรายคู่

อายุ	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑-๖๐ ปี	๖๑ ปีขึ้นไป
	($\mu = ๓.๒๕$)	($\mu = ๓.๓๘$)	($\mu = ๓.๙๐$)	($\mu = ๔.๐๖$)
๓๑-๔๐ ปี ($\mu = ๓.๒๕$)	-	-๐.๑๓	-๐.๖๕	-๐.๘๑
๔๑-๕๐ ปี ($\mu = ๓.๓๘$)	-	-	-๐.๕๒	-๐.๖๘
๕๑-๖๐ ปี ($\mu = ๓.๙๐$)	-	-	-	-๐.๑๖
๖๑ ปีขึ้นไป ($\mu = ๔.๐๖$)	-	-	-	-

* $p < ๐.๐๕$

จากตารางที่ ๔.๙ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ด้านสาร เป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๐ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ด้านผู้รับสาร เป็นรายคู่

อายุ	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑-๖๐ ปี	๖๑ ปีขึ้นไป
	($\mu = ๓.๑๓$)	($\mu = ๓.๑๘$)	($\mu = ๓.๗๗$)	($\mu = ๓.๙๐$)
๓๑-๔๐ ปี ($\mu = ๓.๑๓$)	-	-๐.๐๖	-๐.๖๔	-๐.๗๗
๔๑-๕๐ ปี ($\mu = ๓.๑๘$)	-	-	-๐.๕๘	-๐.๗๑
๕๑-๖๐ ปี ($\mu = ๓.๗๗$)	-	-	-	-๐.๑๓
๖๑ ปีขึ้นไป ($\mu = ๓.๙๐$)	-	-	-	-

*p < ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ด้านผู้รับสาร พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ ๒ พระสังฆาธิการในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา

บทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนา	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	p
ด้านผู้ส่งสาร	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๕๖	๒	๑.๐๒๘	๑.๘๑๐	๐.๑๗๓
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๙๔๑	๕๘	๐.๕๖๘		
	รวม	๓๔.๙๙๖	๖๐			
ด้านสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๗๓	๒	๐.๒๘๗	๐.๔๔๖	๐.๖๔๒
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๒๔๔	๕๘	๐.๖๔๒		
	รวม	๓๗.๘๑๘	๖๐			
ด้านสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๔๗	๒	๐.๙๗๓	๑.๒๕๒	๐.๒๙๓

	ภายในกลุ่ม	๔๕.๐๘๑	๕๘	๐.๗๗๗		
	รวม	๔๗.๐๒๗	๖๐			
ด้านผู้รับสาร	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๒๓	๒	๐.๙๖๒	๑.๒๙๒	๐.๒๘๓
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๑๘๗	๕๘	๐.๗๔๕		
	รวม	๔๕.๑๑๑	๖๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๐๖	๒	๐.๗๕๓	๑.๓๘๒	๐.๒๕๙
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๖๒๐	๕๘	๐.๕๔๕		
	รวม	๓๓.๑๒๖	๖๐			

*p < ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า พระสังฆาธิการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ ๓ พระสังฆาธิการในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งต่างกันมีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การเผยแพร่พระพุทธศาสนา	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	p
ด้านผู้ส่งสาร	ระหว่างกลุ่ม	๓.๘๐๙	๓	๑.๒๗๐	๒.๓๒๐	๐.๐๘๕
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๑๘๘	๕๗	๐.๕๔๗		
	รวม	๓๔.๙๙๖	๖๐			
ด้านสาร	ระหว่างกลุ่ม	๓.๙๕๒	๓	๑.๓๑๗	๒.๒๑๗	๐.๐๙๖
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๘๖๕	๕๗	๐.๕๙๔		
	รวม	๓๗.๘๑๘	๖๐			
ด้านสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๓๘๑	๓	๓.๔๖๐	๕.๓๘๒*	๐.๐๐๒

	ภายในกลุ่ม	๓๖.๖๔๗	๕๗	๐.๖๔๓		
	รวม	๔๗.๐๒๗	๖๐			
ด้านผู้รับสาร	ระหว่างกลุ่ม	๘.๕๑๒	๓	๒.๘๓๗	๔.๔๑๙*	๐.๐๐๗
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๕๙๙	๕๗	๐.๖๔๒		
	รวม	๔๕.๑๑๑	๖๐			

ตารางที่ ๔.๑๒ (ต่อ)

การเผยแพร่ พระพุทธศาสนา	แหล่งข้อมูล	SS	df	MS	F	p
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๖.๐๘๐	๓	๒.๐๒๗	๔.๒๗๑*	๐.๐๐๙
	ภายในกลุ่ม	๒๗.๐๔๖	๕๗	๐.๔๗๔		
	รวม	๓๓.๑๒๖	๖๐			

*p < ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า พระสังฆาธิการที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้ส่งสาร และด้านสาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ยกเว้นด้านสื่อ และด้านผู้รับสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านสื่อ และด้านผู้รับสาร เป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe') รายละเอียดตามตาราง ๔.๑๒-๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๓ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม เป็นรายคู่

ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า ๑ ปี	๑-๕ ปี	๖-๙ ปี	๑๐ ปีขึ้นไป
	($\mu=๓.๒๗$)	($\mu=๓.๐๓$)	($\mu=๓.๖๗$)	($\mu=๓.๙๔$)
น้อยกว่า ๑ ปี ($\mu = ๓.๒๗$)	-	๐.๒๔	-๐.๓๙	-๐.๖๗
๑-๕ ปี ($\mu = ๓.๐๓$)	-	-	-๐.๖๓	-๐.๙๑*
๖-๙ ปี ($\mu = ๓.๖๗$)	-	-	-	-๐.๒๘

๑๐ ปีขึ้นไป ($\mu=๓.๙๔$)	-	-	-	-
----------------------------	---	---	---	---

* $p < 0.05$

จากตารางที่ ๔.๑๓ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม เป็นรายคู่ พบว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑- ๕ ปี กับประสบการณ์ทำงาน ๑๐ ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑๐ ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑-๕ ปี

ตารางที่ ๔.๑๔ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม เป็นรายคู่

ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า ๑ ปี	๑-๕ ปี	๖-๙ ปี	๑๐ ปีขึ้นไป
	($\mu=๒.๔๘$)	($\mu=๒.๕๙$)	($\mu=๓.๒๐$)	($\mu=๓.๖๒$)
น้อยกว่า ๑ ปี ($\mu = ๒.๔๘$)	-	-๐.๑๒	-๐.๗๒	-๑.๑๔*
๑-๕ ปี ($\mu = ๒.๕๙$)	-	-	-๐.๖๑	-๑.๐๒*
๖-๙ ปี ($\mu = ๓.๒๐$)	-	-	-	-๐.๔๒
๑๐ ปีขึ้นไป ($\mu=๓.๖๒$)	-	-	-	-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม พบว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า ๑ ปี ประสบการณ์ทำงาน ๑๐ ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑๐ ปี ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า ๑ ปี

ตารางที่ ๔.๑๕ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม เป็นรายคู่

ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า ๑ ปี	๑-๕ ปี	๖-๙ ปี	๑๐ ปีขึ้นไป
	($\mu=๓.๓๖$)	($\mu=๒.๙๔$)	($\mu=๓.๖๙$)	($\mu=๔.๐๖$)

น้อยกว่า ๑ ปี ($\mu = ๓.๓๖$)	-	๐.๔๑	-๐.๓๓	-๐.๗๑
๑-๕ ปี ($\mu = ๒.๙๔$)	-	-	-๐.๗๕	-๑.๑๒*
๖-๙ ปี ($\mu = ๓.๖๙$)	-	-	-	-๐.๓๗
๑๐ ปีขึ้นไป ($\mu = ๔.๐๖$)	-	-	-	-

* $p < ๐.๐๕$

จากตารางที่ ๔.๑๕ เปรียบเทียบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑ - ๕ ปี กับ ประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑๐ ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑ - ๕ ปี

๔.๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านผู้ส่งสาร

ปัญหา อุปสรรค

ควรมีความประพฤติดี น่านับถือ อยู่ในพระวินัยสงฆ์ น่าเลื่อมใสเป็นกันเองกับทุกคน เป็นที่เลื่อมใสของญาติโยมในบางเรื่อง มีการประพฤติปฏิบัติดีชอบอยู่แล้ว มีความน่าเลื่อมใสอยู่แล้วในเกณฑ์ดี น่านับถือมีความประพฤติอยู่ในระดับดี มีเวลาน้อยในการเตรียมตัวส่งข้อมูลมาช้า อยากให้มาถึงก่อนสัก ๒ - ๓ วัน จะได้มีเวลาศึกษาเนื้อหาบางครั้งไม่เป็นที่ประทับใจของผู้ฟัง มีอายุมาก สายตาขัดข้อง มีปัญหาด้านการใช้สำนวนหรือการพูดไม่ชัดเจนขัดคำเนื่องจากมีอายุที่มากขึ้น มีบุคลิกภาพไม่ค่อยจะเรียบร้อย เพราะมีปัญหาเรื่องสุขภาพร่างกายไม่ค่อยสมบูรณ์จึงมีปัญหาและอุปสรรคในการเป็นผู้ส่งสารหรือการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของตัวผู้เผยแพร่ การห่มผ้าแม้จะออกนอกวัดก็ห่มดอง ซึ่งไม่ถูกวินัย แต่สะดวกต่อการทำงาน ถ้ารูปร่างดีย่อมมีชัยชนะไปบ้างเกินครึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ควรมีความประพฤติดี น่านับถือ อยู่ในพระวินัยสงฆ์ น่าเลื่อมใสเป็นกันเองกับทุกคน ต้องวางตัวให้เหมาะสมน่าเชื่อถือมากกว่านี้ การแสดงออกทางพฤติกรรมต้องดีกว่าที่แล้วมาจะได้ชื่อว่าเป็นผู้อุทิศตนเพื่อพระศาสนาและสังคมโดยรวม อยากให้ผู้ส่งสารประสานงานมายังพระผู้แสดงธรรมเทศนา ให้โทรมาบอกหรือฝากบอกใครไว้ ที่น่าเชื่อถือได้ ควรวางตัวและคำพูดให้เป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้ฟังซึ่งจะเป็นข้อมูลให้ผู้ฟังนำไปปฏิบัติ จะต้องปรับปรุงในการใช้สำนวนและพยายามสื่อสารการพูดไม่ชัดเจนขัดคำ ต้องพยายามสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย การที่จะเป็นผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนาจะต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพเรียบร้อยมีร่างกายสมบูรณ์และต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างของพระสงฆ์และญาติโยมและอยากให้แสดงธรรมะที่เหมาะสมกับเหตุการณ์นั้นๆ

๒. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านสาร

ปัญหา อุปสรรค

ต้องประยุกต์ให้ทันสมัยเหมาะกับงานนั้นๆ ป่วยสุขภาพเข้าวัดตอนแก่ มีคนสนใจปฏิบัติจริงๆ มีน้อยในการสื่อหรือถ่ายทอดเนื้อหาที่เทศน์อยู่ในเกณฑ์ดี มีเนื้อหาสาระที่น่าฟังและแสดงธรรมไม่เห็นแก่ลาภสักการะควรมีอยู่ในจิตสำนึกของผู้เทศน์เป็นสำคัญ ส่วนมากจะเทศน์ในศพ งานบวช งานเทศมหาชาติ ในยุคปัจจุบันนี้อารมณ์คนหนุ่มและความสามัคคีมากขาดคุณธรรมตามหลักศีลธรรมสมาธิ ปัญญา มากที่จะมีส่วนในการพัฒนาพระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบันนี้อารมณ์ของคนหนุ่มมักยอมฝึกใฝ่อยู่ในวัตถุกามและกิเลสกันมากทำให้สังคมเดือนร้อนกันทั่วโลกเกิดปัญหาอย่างไม่จบสิ้นจึงควรเน้นให้เห็นอานิสงส์และใช้หลักการสอนในเรื่องของ ศีล สมาธิ ปัญญา และความเชื่อผลของกรรมให้มากขึ้นโดยยึดหลักอริยสัจ ๔ เป็น แบบ เนื่องจากเทคโนโลยีมีการพัฒนาเรื่อยๆ จำเป็นต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื้อหาสาระที่เทศน์ดีมากเนื้อหาสาระที่เทศน์อาจจะน้อยเกินไปหรือผู้ส่งสารอาจจะยังไม่เข้าใจในเนื้อหานั้นๆ

ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในตำราในทางพระพุทธศาสนาขาดอุปกรณ์เสริมในการนำสารไปสู่ผู้รับสารและไม่มีความรู้ในด้านการใช้อุปกรณ์เสริมที่นิยมให้ในยุคปัจจุบันมีเนื้อธรรมะเป็นหลัก แต่ต้องมีบุคลากรขึ้นมากในทางโลกทางธรรม เป็นหลักพอสมควร ปัจจุบันต้องทันต่อเหตุการณ์ และการเข้าถึงของผู้รับและจัดกิจกรรมนั้นๆ ปัญหาและอุปสรรคคือไม่ค่อย

ข้อเสนอแนะ

ดีแล้ว แต่ต้องพัฒนาเรื่อยๆ สำนวนในการเทศน์ในปัจจุบันเป็นสำนวนที่ชาวบ้านทั่วไปเข้าใจได้อยาก ต้องฟังเทศน์ง่ายๆ จึงจะเข้าใจ เพราะมีประสบการณ์ก็จะดี ต้องยกอุปมาได้หรือใช้คำที่เหมาะสมได้แต่ถ้าไม่สันทัดในเรื่องใดก็ควรอ่านเกณฑ์เทศน์อย่างเดียวก็ขาดหลักธรรมสมัยใหม่เน้นเรื่องปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่ส่วนมากจะแต่งเป็นเนื้อหาแหล่สอนเป็นสื่อ ขอให้คงอยู่เช่นนี้ตลอดไป ผู้ส่งสารนั้นจะต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นๆ เพื่อจะได้เทศน์ให้ได้เนื้อหาสาระมากขึ้น จะต้องเพิ่มอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีและทำการศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์นั้นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจจึงจะได้ทำการสื่อสารให้ได้คุณภาพ ต้องเพิ่มอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีในการนำสารและต้องศึกษาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เสริมอีกพยายามหาข้อมูลที่ดี ขึ้นอยู่กับเทคนิค การนำเสนอ และรู้เขา รู้เรา เพื่อให้รับได้อย่างเต็มที่ วุฒิทางการศึกษามีส่วนในการทำหน้าที่ การศึกษาสูงจะดีมาก คนให้ความเคารพ

๓. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านสื่อ

ปัญหา อุปสรรค

พระนักเทศน์ที่เผยแพร่ อาจขาดสื่อต่างๆ ที่ทันสมัยทันสมัย อาจทำให้พระนักเทศน์ตกข่าว ไม่ทันสมัยทันสมัย จะทำให้เนื้อหาสาระในการเทศน์ยังอยู่ในแนวทางเก่าๆ ดั้งเดิม ทำให้การเทศน์การเผยแพร่ไม่เข้ากับยุคกับสมัยได้บ้างในบางเรื่อง การขาดสื่ออาจทำให้กลุ่มผู้รับสารบางกลุ่มขาดความสนใจในรูปแบบการเผยแพร่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ ควรใช้สื่อสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการเทศนาจะทำให้ผู้รับสื่อจะเห็นจำนวนมากขึ้น ด้านบุคลากรที่เข้าใจหลักธรรมนั้นยังมีน้อยและไม่มีชาวบ้านให้ความร่วมมือด้วยจึงเป็นปัญหาและอุปสรรค พยายามหาข้อมูลที่ดี ขึ้นอยู่กับเทคนิค การนำเสนอ และรู้เขา รู้เรา เพื่อให้รับได้อย่างเต็มที่ วุฒิทางการศึกษามีส่วนในการทำหน้าที่ การศึกษาสูงจะดีมาก คนให้ความเคารพ มีการใช้สื่อประกอบที่ทันสมัย ทำให้น่าสนใจมาก มีทั้งสิ่งพิมพ์ และสื่อทันสมัย จะทำให้การเผยแผ่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านผู้รับสาร

ปัญหา อุปสรรค

ด้านบุคลากรที่เข้าใจหลักธรรมนั้นยังมีน้อยและมีชาวบ้านให้ความร่วมมือด้วยจึงเป็นปัญหาและอุปสรรค ปัญหาและอุปสรรคคือไม่ต้องจะมีผู้รู้ในเรื่องธรรมน้อยมากบุคลากรยังมีน้อยจึงไม่ค่อยจะเผยแผ่หลักธรรมได้ดี ปัญหาเมื่อย่า ปากท้องของเขาสำคัญมากกว่า เลือกหัวข้อธรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มีการยกตัวอย่างอุปมาอุปมัยประกอบในการเทศน์ที่เหมาะสม ถ้าเป็นไปได้ ช่วยโทะหา ทำหนังสือมา มีคนฟังน้อยมาก มีแค่วันพระ และในช่วงเทศกาลต่างๆเท่านั้น ปัญหาส่วนมากจะไม่ค่อยอยู่วัด ไปกิจนิมนต์บ่อย มีความเข้าใจต่อผู้รับสาร ผู้ส่งสารหาสื่อที่เข้าใจง่ายจึงไม่มีอุปสรรคกับผู้รับฟังเท่าที่ควร ส่วนมากเป็นที่พอใจในการรับฟัง เทศน์ตามคัมภีร์จึงไม่มีปัญหาอุปสรรคเบื้องต้นจากผู้รับสารมีอายุและพื้นที่แตกต่างกันมาก จึงอาจจะทำให้ได้รับความเข้าใจทั้งหมด ส่วนใหญ่ได้รับสารแล้วก็ปฏิบัติตาม ด้วยยุคปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทมากขึ้นแต่ผู้รับเป็นกลุ่มผู้สูงวัยไม่มีความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์ เนื่องจากมีการชักจูงหรือทำความเข้าใจในการนำเสนอแก่ผู้รับสารให้มากยิ่งขึ้นหัวข้อธรรมที่นำมาแสดง เหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้ฟัง

ข้อเสนอแนะ

ควรเลือกหัวข้อธรรมที่เหมาะสมกับผู้ฟังจะได้เข้าใจหลักธรรมคำสั่งสอนต่างๆของพระพุทธเจ้าจึงอยากให้โทะบอก หรือทำหนังสือมาล่วงหน้า มีความเหมาะสมอยู่แล้วให้วางติดต่อกันทำไม่ได้ ควรจะชักชวนกลุ่มผู้ฟังที่มีความเข้าใจในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้มารับฟังเพื่อที่จะได้ช่วยอธิบายให้กลุ่มผู้สูงวัยได้เข้าใจง่ายขึ้น เวลาเป็นสิ่งที่สำคัญ น่าจะใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการสอนต่อไป

๔.๔ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

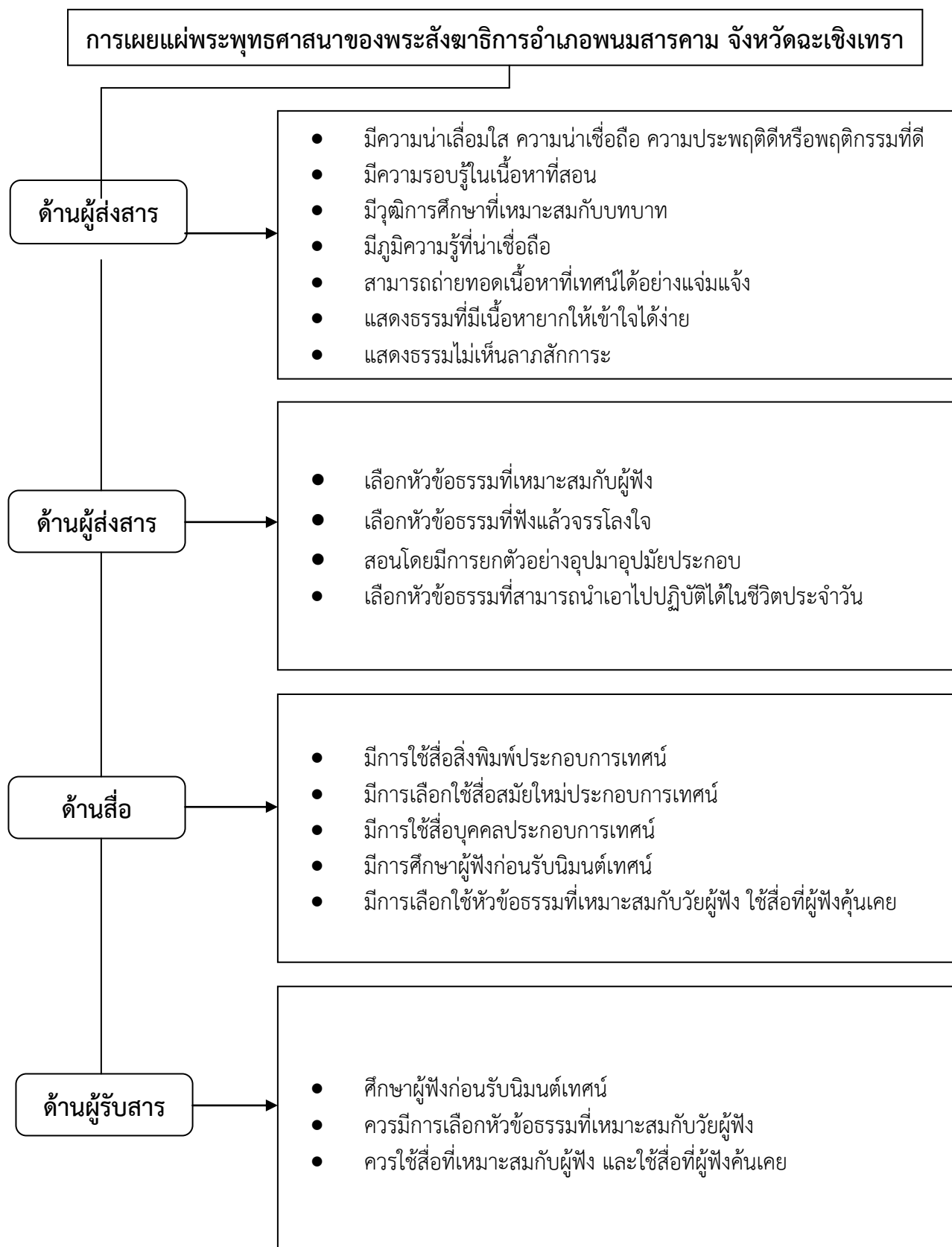
๑. ด้านผู้ส่งสาร มีความน่าเชื่อถือ มีความน่าเชื่อถือ มีความประพฤติดีหรือพฤติกรรมที่ดี มีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน มีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสมกับบทบาท มีภูมิความรู้ที่น่าเชื่อถือ สามารถถ่ายทอดเนื้อหาที่เทศน์ได้อย่างแจ่มแจ้ง แสดงธรรมที่มีเนื้อหาอยากให้เข้าใจได้ง่าย แสดงธรรมไม่เห็นลางสักการะ

๒. ด้านสาร (ด้านเนื้อหาสาระที่เทศน์) เลือกหัวข้อธรรมที่เหมาะสมกับผู้ฟัง เลือกหัวข้อธรรมที่ฟังแล้วจริงใจ สอนโดยมีการยกตัวอย่างอุปมาอุปมัยประกอบ เลือกหัวข้อธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน

๓. ด้านสื่อ (ช่องทางหรืออุปกรณ์เสริมในการนำสารไปสู่ผู้รับสาร) มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบการเทศน์ มีการเลือกใช้สื่อสมัยใหม่ประกอบการเทศน์ มีการใช้สื่อบุคคลประกอบการเทศน์ มีการศึกษาผู้ฟังก่อนรับนิมนต์เทศน์ มีการเลือกใช้หัวข้อธรรมที่เหมาะสมกับวัยผู้ฟัง ใช้สื่อที่ผู้ฟังคุ้นเคย

๔. ด้านผู้รับสาร ศึกษาผู้ฟังก่อนรับนิมนต์เทศน์ ควรมีการเลือกหัวข้อธรรมที่เหมาะสมกับวัยผู้ฟัง ควรใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้ฟัง และใช้สื่อที่ผู้ฟังคุ้นเคย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ แสดงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย